

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Жешувський університет (Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

II міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

11 квітня 2017 року

**Харків
ХНПУ
2017**

«Достатній рівень емоційного інтелекту» - останні два характеризуються перевагою психоемоційних станів, які збігаються з метою навчальної діяльності, що дозволяє визначити високий рівень емоційного інтелекту як фактору перебігу сприятливих для навчальної діяльності психоемоційних станів студента.

Список використаних джерел

1. Діомідова Н.Ю. Психологічні особливості емоційного інтелекту й емоційної креативності студентів / Н.Ю. Діомідова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Психологічні науки», Випуск 2, Том 1. – Херсон, 2015. – С. 146-151.
2. Прохоров А. О. Психические состояния и их проявления в учебном процессе / А. О. Прохоров. – Казань: Изд-во Казанск. ун-та, 1991. – 167 с.

УДК: 373.5:178.8

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОМАНІЇ У ШКОЛЯРІВ

Р. В. Доля, м. Харків

Антинаркотичне виховання слід спрямовувати не просто на наркоманію у цілому, як на якесь нерозчленоване явище, а на кожний з її структурних елементів, на кожний її прояв: наркоманія - складне захворювання, що має багато фаз, які відображають і ступінь розвитку наркотичної залежності дитини, і ступінь наростання антисоціальності її, і збільшення складності боротьби з нею.

Ключові слова: профілактика, наркотична залежність, виховання, підлітковий вік.

It has been noted in the article that antidrug education should be directed not only to the fight of drug addiction in whole as some undifferentiated phenomenon but to each of its structural element, to each of its manifestation. Drug addiction is a complex disease that has many stages which show the degree of development of child's drug addiction, the degree of his antisocial growth and increase in complexity of the fight against drug addiction.

Key words: prevention, drug addiction, upbringing, adolescence.

Актуальність проблеми профілактики наркоманії у школярів визначається зміною наркотичної ситуації в нашій країні, основною тенденцією якої є катастрофічне зростання числа наркозалежних, передусім, серед дітей і підлітків, та старшокласників, що створило загрозу національної стратегії безпеки країни. Що і є епідемією наркозалежності серед молоді. Поширення наркоманії прийняло останніми десятима роками загрозливих розмірів і набуло рис соціального лиха.

В останні роки збільшується кількість осіб, які вживають наркотичні засоби. Якщо в кінці XX століття (за даними Міністерства охорони здоров'я) кількість офіційно зареєстрованих в Україні наркоманів становила 52326 осіб, з них 11126 жінок, 816 підлітків, то на початок нового тисячоліття ця цифра зросла майже у два з половиною рази. Проте, це лише офіційна статистика. На думку експертів, реальна кількість наркозалежних приблизно в 5—8 разів вища.

Нині в екстреної профілактичної допомоги потребує значна група дітей і підлітків, що з особливостей своєї поведінки, шкільної та соціальної дезадаптації

випадають від кількості благополучніших однолітків, і, отже, не охоплені програмами первинної профілактики.

Збільшення числа наркозалежних підлітків і недооцінка суспільством серйозності цієї ситуації; відсутність ефективних моделей антинаркотичного виховання, з одного боку, і потреба у адекватних розробках профілактики наркоманії, просвітньої роботи серед населення, з іншого, підштовхує до пошуку нових форм соціально-педагогічної діяльності.

Наркозалежні підлітки перестають цікавитися навчанням, школою, а потім взагалі залишають її. Поступово ослаблюються і припиняються корисні соціальні зв'язки з друзями, шкільним колективом, педагогами, виникають складні стосунки, розвиваються егоїстичні риси характеру, лицемірство, брехливість; увагу концентрується тільки проблемі придбання наркотиків.

Важливим соціально-виховним завданням у плані профілактики наркоманії є розробка і пошук еквівалентів наркотику як засобу об'єднання людей у певні моменти спілкування.

Профілактика застереження від наркоманії включає два аспекти виховання.

Перший з них - удосконалення виховного процесу в цілому, бо саме вади виховання, що спричиняються до порушень у розвитку особи, схилиють до наркоманії.

Другий аспект полягає в тому, щоб з виховання було виключене все те, що сприяє розвитку підвищеної зарозумілості, надмірних претензій, схильності до переоцінки власної особи.

У здійсненні виховання треба виходити щонайменше з трьох принципів: 1) визначеність вимог дорослих, чіткість і недвозначність їхньої реакції на поведінку дитини - основа формування у неї моральних принципів; 2) вимогливість, яка не пригнічує і не ставить непосильних завдань, але передбачає обов'язкове виконання необхідного й посильного, - основа розвитку волі дитини; 3) ласка й доброта - основа розвитку впевненості в собі, захищеності, психологічної стійкості. Лише поєднання всіх трьох принципів може дати бажаний результат, якісно інший порівняно з простою сумациєю окремих ефектів від здійснення кожного з них.

Профілактичне виховання від наркоманії ґрунтується на двох принципах.

Антинаркотичне виховання слід спрямовувати не просто на наркоманію у цілому, як на якесь нерозчленоване явище, а на кожний з її структурних елементів, на кожний її прояв: наркоманія - складне захворювання, що має багато фаз, які відображають і ступінь розвитку наркотичної залежності дитини, і ступінь наростання антисоціальності її, і збільшення складності боротьби з нею.

Профілактичну пропаганду не слід зводити тільки на наслідки зловживання наркотиками у зв'язку з тим, що страхання, нехай і найгірнішими наслідками, для багатьох людей не має ніякого значення. Підлітки не схильні замислюватися над тим, що буде з ними через 5-10 чи більше років. Потрібно роз'яснювати, що саме втрачає той, хто вживає наркотики, уже в даний конкретний період життя.

Слід виробляти у свідомості підростаючого покоління негативне ставлення до наркотиків на основі не стільки роз'яснення негативних її наслідків, скільки на основі негативної оцінки всіх окремих моментів поведінки того, хто вживає

наркотики. Треба дискредитувати усі ті моменти вживання наркотиків, що їх наркомани використовують для вихваляння.

Запобігання зловживанню наркотиками потрібно розпочинати з раннього віку. Під час роботи з дітьми різних вікових груп необхідно використовувати й різні засоби пропаганди проти наркотиків. Під час роботи з молодшими школярами необхідно враховувати, що для них характерні конкретно-образне мислення, мала концентрація уваги, наочно-образний характер пам'яті. Текстовий матеріал в цьому віці сприймається важко. Тому необхідно використовувати наочність: показ фільмів, відеофільмів, малюнків. Ці засоби сприяють вихованню в молодших школярів негативного відношення до наркотиків.

Завдання профілактики наркоманії у вихованні школярів середнього віку - подальше закріплення негативного відношення до наркотиків шляхом поглиблення знань про їх властивості, дії на організм, швидкі та довгострокові наслідки вживання. Саме в цьому віці соціальним педагогам треба допомогти дітям знайти та розвинути захоплення, організувати заняття дітей за їх інтересами.

У старшому шкільному віці інформація повинна бути добре аргументованою. Методика проведення виховних заходів в цьому віці повинна враховувати високий інтелектуальний рівень учнів. Форми проведення їх різноманітні: конференція, лекція, зустріч з наркологом, ділова гра, навчання інших тощо.

Основні принципи, на яких повинна базуватися профілактична робота наркоманії серед школярів, з молодшого віку, є - цілеспрямованість й наступність в проведенні антинаркотичного виховання; планування профілактик з наркоманії в школі з урахуванням фаз формування в дітей настанов проти вживання наркотиків; урахування психологічних особливостей різних вікових груп учнів; організація гуртків за інтересами учнів; участь старшокласників у пропаганді проти наркотиків.

Діагностична, що спрямована на ліквідацію факторів ризику залучення дітей до наркотиків. Реалізується шляхом збору інформації про дитину, вивчення особливостей її особистості та негативних факторів, що провокують наркоманію дитини.

Прогностична, суть її полягає в тому, що на основі встановленого діагнозу розробляється конкретна соціально-педагогічна програма діяльності з дитиною, яка передбачає етапні зміни і кінцевий результат соціальної адаптації, корекції чи реабілітації.

Виховна, що передбачає визначення змісту соціально-педагогічної діяльності, методів його реалізації, а також тих соціально важливих якостей, які повинні бути виховані у дитини у процесі її соціальної реабілітації.

Правозахисна, соціально-педагогічна діяльність будується на правовій основі, що передбачає як дотримання, так і захист прав дитини. Організаторська, обумовлена тим, що соціально-педагогічна діяльність з дитиною, схильною до наркоманії, вимагає участі та координації дій різних спеціалістів залежно від глибини проблеми; сприяє створенню умов для повноцінного проведення вільного часу і дозвілля, організації соціально значимої діяльності дітей, дорослих, громадськості у вирішенні завдань допомоги дитині, схильної до наркоманії.

Комунікативна, суть її полягає в тому, що в ході реалізації соціально-педагогічної діяльності виникає необхідність встановлення безлічі контактів між її учасниками з метою обміну інформації.

Попереджувально-профілактична, яка забезпечує закріплення отриманих позитивних результатів і попереджує можливість появи рецидивів наркоманії, що досягається соціальним патронажем підопічних і оперативним реагуванням в екстремальній ситуації.

Соціальним педагогам, які виховують підростаюче покоління в антинаркотичному дусі, слід приділяти увагу й освіті батьків. Проте і вона має ґрунтуватися не стільки на роз'ясненні шкідливих наслідків вживання наркотиків для здоров'я, скільки на правильній оцінці негативних моментів, пов'язаних із самим вживанням їх.

УДК: 371.124:53

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ МЕТОДУ «СУЗУКІ»

О. А. Жерновникова, м. Харків

Сунь Цзінцю, КНР

Авторами розглянуто основні принципи методу «Сузукі», які сприяють ранньому розвитку дитини з музичного мистецтва, іноземної мови, математики, фізичної культури тощо.

Ключові слова: дитина, ранній розвиток, метод «Сузукі», навчання, музика.

The article depicts the basic principles of «Suzuki» method that promotes child's early development in musical art, foreign languages, mathematics, physical education etc.

Key words: child, early development, «Suzuki» method, education, music.

Проблема раннього розвитку дітей завжди була і є важливою, адже саме в цьому віці розвивається інтелектуальний потенціал дитини, її творчі здібності. Важливу роль у духовному розвитку дитини відіграє музичне мистецтво.

Японія – одна з тих країн, де естетичному і, зокрема, музичному вихованню надається особливе значення. В сучасних японських концепціях раннього музично-естетичного виховання переплелись впливи європейської музичної культури і традиційно японських підходів до виховання дітей, що забезпечило їх неповторність і самобутність, а дієвість деяких з методик привела до їх широкого розповсюдження не лише в Японії, але і в багатьох країнах світу.

Водночас, підходи до раннього музичного розвитку дитини, що могли б застосовуватись в сучасних умовах в Україні, зараз перебувають у процесі становлення. Можливо, досвід Японії міг би сприяти в цьому.

Одним із таких методів є метод «Сузукі», який є ефективним не лише при навчанні музики, а й математики, іноземної мови, фізичної культури тощо. Зазначимо, що метод «Сузукі» ґрунтується на трьох «китах»: ранній розвиток, все дитина виконує разом з мамою, тільки успіх.